

ANDRZEJ KOWALCZYK

Z archiwum ziemi i toni wodnej. Świadcstwa dziedzictwa pierwszych Piastów

From the archive of earth and water depths. The testimonies
of the first Piasts legacy

W 2020 roku z początkiem sezonu turystycznego (otwartego z opóźnieniem przez pandemię zakaźnej choroby COVID-19) Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy udostępniło turystom wystawę stałą pt. „Z archiwum ziemi i toni wodnej. Świadcstwa dziedzictwa pierwszych Piastów”. Jest ona prezentowana w sali przy kasie biletowej na Małym Skansenie, przed przeprawą promową na Ostrów Lednicki.

Celem ekspozycji jest zwrócenie uwagi zwiedzających Ostrów Lednicki na jego wyjątkowość, którą czyni liczba i różnorodność elementów tworzących lednickie centrum osadnicze. Zachowane, ukryte w archiwum ziemi i toni wodnej jeziora Lednica dziedzictwo pierwszych Piastów ma najwyższą wartość historyczną, naukową i artystyczną.

Na wystawie zaprezentowano ponad 120 najcenniejszych zabytków odkrytych na Ostrowie Lednickim i w jego najbliższej okolicy. Przedmioty te zestawione w grupy pokazują złożony system funkcjonowania lednickiego grodu w powiązaniu z okolicznymi osadami, mostami, cmentarzyskami, placami targowymi itd. Do tej pory przebadano wykopaliskowo niewielkie fragmenty tych miejsc – dziś już stanowisk archeologicznych. Tworzą one użytkowany i podziwiany krajobraz kulturowy, który wymaga monitorowania i ochrony.

W kilku gablotach można zobaczyć najcenniejsze zabytki odkryte w trakcie badań archeologicznych przeprowadzonych na grodzisku, osadzie otwartej (przygodowej), podczas badań podwodnych (przeprowadzonych w latach 1986-2015) pozostałości mostów łączących wyspę Ostrów Lednicki z wschodnim i zachodnim brzegiem jeziora. Równie cenne obiekty uzyskano także na grodzisku stożkowatym na Ledniczce, osadzie wczesnośredniowiecznej zlokalizowanej w miejscowości Rybitwy przy przyczółku mostu zachodniego, osadzie usytuowa-

nej na wschodnim brzegu jeziora Lednica przy przyczółku mostu łączącego wyspę z drogą do Gniezna oraz na wczesnośredniowiecznym cmentarzysku szkieletowym, położonym na wschodnim brzegu jeziora Lednica.

Elementem wystawy jest wyświetlany film z podwodnych badań archeologicznych przeprowadzonych w 2019 roku przez Centrum Archeologii Podwodnej UMK w Toruniu, między wyspą Ledniczką a zachodnim brzegiem jeziora Lednica. Film ten – przynajmniej w niewielkim zakresie – przybliży turystom specyfikę prac archeologicznych prowadzonych pod wodą.

RYC. 1. Widok na prezentowane w gablotach zabytki na wystawie pt. „Z archiwum ziemi i toni wodnej. Świadectwa dziedzictwa pierwszych Piastów”. Fot. J. Wieczorek

FIG. 1. The view on the objects presented in the showcases at the exhibition “From the archive of earth and water depths. The testimonies of the first Piasts legacy”. Photo by J. Wieczorek

dr Andrzej Kowalczyk
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim
Dziekanowice 32
62-261 Lednogóra
e-mail: andrzej.kowalczyk@lednica.pl

 <https://orcid.org/0000-0002-5065-4618>